

BIBLIOTECA
Traduceri | 5
PAISIANĂ

Sfântul Ioan Gură de Aur

TÂLCUIRE LA EPISTOLELE I ȘI II CĂTRE TESALONICENI

**Traducere din limba greacă veche
de Mitropolitul Veniamin Costachi**

Ediție îngrijită de Petre Caraiani

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
Iași, 2023

Cuprins

TÂLCUIREA CELUI ÎNTRE SFINȚI PĂRINTELUI NOSTRU IOAN GURĂ DE AUR, ARHIEPISCOPUL CONSTANTINOPOLULUI, LA EPISTOLA I CĂTRE TESALONICENI

<i>Omilia 1</i>	9
<i>Omilia 2</i>	21
<i>Omilia 3</i>	35
<i>Omilia 4</i>	53
<i>Omilia 5</i>	67
<i>Omilia 6</i>	77
<i>Omilia 7</i>	89
<i>Omilia 8</i>	97
<i>Omilia 9</i>	109
<i>Omilia 10</i>	123
<i>Omilia 11</i>	135

TÂLCUIREA CELUI ÎNTRE SFINȚI PĂRINTELUI NOSTRU IOAN GURĂ DE AUR, ARHIEPISCOPUL CONSTANTINOPOLULUI, LA EPISTOLA A II-A CĂTRE TESALONICENI

<i>Omilia 1</i>	149
<i>Omilia 2</i>	157
<i>Omilia 3</i>	171
<i>Omilia 4</i>	181
<i>Omilia 5</i>	195

**TÂLCUIREA CELUI ÎNTRE SFINȚI
PĂRINTELUI NOSTRU IOAN GURĂ DE AUR,
ARHIEPISCOPUL CONSTANTINOPOLULUI,
LA EPISTOLA I CĂTRE TESALONICENI**

Omilia 1

Pavel și Silvan și Timotei, Bisericii tesalonicenilor, întru Dumnezeu-Tatăl și în Domnul Iisus Hristos, har vouă și pace de la Dumnezeu, Tatăl nostru, și de la Iisus Hristos Domnul. Mulțumim lui Dumnezeu totdeauna pentru voi, pomenindu-vă în rugăciunile noastre, neîncetat aducându-ne aminte de lucrarea credinței voastre și de osteneala dragostei, de răbdarea nădejzii în Domnul nostru Iisus Hristos, înaintea lui Dumnezeu și Tatălui nostru (I Tesaloniceni 1, 1-3).

1. Din ce pricină, oare, când scria efesenilor, nu l-a adăugat și pe Timotei, pe care îl avea cu sine și care era cunoscut și prețuit? Căci [în altă parte] zice: „Că nevoința lui o cunoașteți, căci, ca un fiu cu tatăl, împreună cu mine a slujit în Evanghelie” (*Filipeni 2, 22*), și iarăși: „pe nimeni [altul] nu am de un suflet cu mine, care cu stăruință să poarte de grijă de cele pentru voi” (*Filipeni 2, 20*), iar în această epistolă îl pune împreună cu sine. Mie îmi pare că voia să-l trimită îndată la dânșii, și de aceea de prisos [trebuință] era să scrie despre el, cel ce ducea scrisorile. Că zice: „Pe acesta nădăjduiesc a-l trimite îndată” (*Filipeni 2, 23*), dar aici nu este așa, căci de acolo se întorsese, drept aceea, după cuviință scria că: „Iar acum venind Timotei la noi de la voi” (*I Tesaloniceni 3, 6*). Dar de ce îl trece în epistolă pe Silvan înaintea lui, cu toate că pentru el mărturisesc mii de bunătăți și pe toți mai-nainte de el i-a pus? Poate chiar Timotei a cerut aceasta, după multă și smerită cugetare și după rugăciune. De vreme ce pe învățătorul îl

vedea atât de smerit la cuget – care pentru aceasta și pe ucenic îl pune împreună cu sine –, cu atât mai mult el ar fi cerut aceasta.

Că zice: „Pavel și Silvan și Timotei, Bisericii tesalonicenilor”. Aici, în epistolă, nu își atribuie nici o numire, nici apostol și nici rob. Mie îmi pare că face aceasta deoarece, fiind de curând catehizați, acești bărbați încă nu aveau convingerea deplină despre dânsul și, de aceea, nu își pune dregătoria, dar și deoarece, cât îi privește, el era la începutul propovăduirii către ei.

„Bisericii tesalonicenilor”, zice, de vreme ce ei puteau să fie puțini și încă neîntăriți; pentru aceasta îi mângâie cu numele de „Biserică”. Că acolo unde trecuse vreme multă și Biserica era bine întocmită, nu se mai adresează cu numele de „Biserică”¹. Iar fiindcă această numire privea mai mult la [ideea de] „mulțime”, trecut de cele mai multe ori drept numele Bisericii și a unui sistem² bine alcătuit, pentru aceasta îi numește pe ei așa.

„Întru Dumnezeu-Tatăl”, zice, „și Domnul Iisus Hristos”. „Bisericii tesalonicenilor”, zice, „cea întru Dumnezeu”. Iată iarăși numele „Dumnezeu”, pus la Tatăl și la Fiul. Iar aceasta, „Bisericii... cea întru Dumnezeu”, o zice pentru că multe biserici erau – și evreiești, și elinești. Mare este vrednicia aceasta, care cu nimic nu se aseamănă, dacă este „întru Dumnezeu”. Deci, să dea Dumnezeu ca și Biserica aceasta așa să se numească, dar mă tem să nu fie departe de numirea aceasta. Că de este cineva rob al păcatului, nu poate a se numi „al lui Dumnezeu”.

„Har vouă și pace.” Vezi că îndată după laude pune începutul epistolei? „Mulțumim lui Dumnezeu totdeauna pentru voi, pomenindu-vă în rugăciunile noastre.” Că a mulțumi lui Dumnezeu pentru dânsii este semn că apostolul

¹ Ἐκκλησία (ecclesia) – adunare; prin extensie: clădirea cu pricina, templul, pentru care limba greacă are și alți termeni.

² Σύστημα – sistem, instituție organizată (în diverse feluri).

mărturisește pentru ei despre multa lor sporire, unde nu numai că sunt lăudați, ci și lui Dumnezeu aduce mulțumire, fiindcă El a lucrat totul. Astfel îi învață și a se smeri, numai nu zicând „că a puterii lui Dumnezeu este totul”. Deci, mulțumirea pentru sporirea lor și pomenirea lor la rugăciuni le mărturisește din dragostea lui către dânșii. Apoi arată că nu numai la rugăciuni îi pomenește, ci și „dincolo de rugăciuni”. Și de multe ori o face: „neîncetat aducându-ne aminte de lucrul credinței voastre, de osteneala dragostei și de răbdarea nădejzii în Domnul nostru Iisus Hristos, înaintea lui Dumnezeu și Tatălui nostru” (v. 3). Ce înseamnă „neîncetat aducându-ne aminte”? Înseamnă [ori], „aducerea-aminte înaintea lui Dumnezeu și Tatăl”, ori „pomenirea osteneții voastre”, ori, simplu, „pomenirea voastră de către noi înaintea lui Dumnezeu și Tatăl nostru”. Dar ca să nu crezi că întâmplător a zis: „neîncetat aducându-ne aminte de voi”, a adăugat: „înaintea lui Dumnezeu și Tatăl nostru”. Că de vreme ce nimeni dintre oameni nu laudă cele ce se făceau de ei și nici o plată nu li se dădea, zice aceasta: „Îndrăzniți, înaintea lui Dumnezeu osteniți!”. Ce înseamnă „de lucrarea credinței voastre”? Adică „întru nimic nu a slăbit credința voastră”. Căci aceasta este lucrarea credinței. De crezi, pe toate pătimește-le; de nu pătimești, nu [se poate zice că] crezi. Că doar nu unele ca acestea sunt cele făgăduite: încât chiar și mii de morți să sufere acela ce crede, dacă i s-ar cere? Împărăție cerească stă înaintea și nemurire și viață veșnică. Așadar, cel ce crede pe toate le va suferi. Deci, credința prin fapte se arată. După cuviință, așa s-a zis, că nu în mod simplu se dovedește, ci prin fapte se arată, prin osârdie și osteneala dragostei.

Căci ce osteneală este a iubi? Niciuna, dar cu adevărat³ a iubi este osteneală multă. Căci, spune-mi, când se pornesc mii de pricini care vor să ne tragă pe noi de la dragoste, iar noi împotriva acestora stăm, nu este osteneală? Căci ce nu

³ Γνήσιος – după lege, legitim, în curăție.

au pătit apostolii ca să nu se depărteze de dragoste? Nu au venit luptătorii împotriva propovăduirii la cel ce l-a găzduit pe Pavel și, neaflându-l pe acesta, l-au dus pe Iason la mai-marii cetății (cf. *Fapte* 17, 5-6)? Mică este osteneala aceasta, spune-mi, când semințele Evangheliei încă nu prinseseră rădăcini, să sufere atâta vifor, atâtea ispite? „Și numai după ce au luat chezășie de la Iason și de la ceilalți”, i-au dat drumul lui Pavel (cf. *Fapte* 17, 5-9). Mică e osteneala aceasta, spune-mi? Oare Iason nu pe sine s-a pus în primejdie pentru Pavel? Aceasta este osteneală a dragostei, căci așa s-au legat unii cu alții.

2. Și vezi, Pavel mai întâi faptele acelor le spune, și după aceea pe ale sale, ca să nu pară că se laudă sau că din vreun interes (prejudicat) îi iubește. Și „despre răbdare” zice. Că nu pentru o vreme s-a făcut prigoana aceea, ci totdeauna; și nu numai cu Pavel, învățătorul, băteau (duceau) ei război, ci și cu ucenicii. Că dacă împotriva celor care făceau minuni, a celor vrednici de cinste, a apostolilor, așa făceau, ce nu făceau împotriva celor ce îi primeau [pe apostoli] să locuiască cu dânșii, a împreună-cetățenilor, care, de frică, se depărtară? Aceasta cu adevărat o mărturisește Pavel către dânșii, zicând: „Următori v-ați făcut Bisericilor lui Dumnezeu celor ce sunt în Iudeea” (*I Tesaloniceni* 2, 14).

Și de „răbdarea nădejzii în Domnul nostru Iisus Hristos, înaintea lui Dumnezeu și Tatălui nostru”. Bine a zis așa, că toate acestea din credință se fac, și din nădejde. *Faptele Apostolilor* nu numai bărbăția lor o arată, ci și că ei credeau cu deplină încredințare în răsplătirea nevoițelor lor. Că pentru aceasta a îngăduit Dumnezeu ca îndată să se facă prigoniri, ca să nu zică cineva că cu ușurătate și cu măgulire s-a întărit propovăduirea credinței, și ca fierbințeala credinței lor să se arate. Că nu vreo putere omenească, ci puterea lui Dumnezeu era cea care îndupleca sufletele celor ce credeau, gătindu-le spre a îndura mii de suferințe, care nu ar fi fost dacă propovăduirea nu s-ar fi întemeiat cu putere și nu ar fi fost de neclintit.

Știind, iubiți frați, alegerea voastră de la Dumnezeu, că Evanghelia noastră nu s-a făcut către voi numai în cuvânt, ci și întru putere și întru Duhul Sfânt și întru multă încredințare; precum știți în ce fel ne-am făcut între voi, de dragul vostru (vv. 4-5).

Ce este ceea ce zice: „Știți în ce fel ne-am făcut între voi, pentru voi”? Aici și de ale sale fapte vorbește, dar umbrit, căci voiește mai întâi meritele acelor a le povesti. Dar ceea ce zice este astfel: „Știam că ați fost dintre bărbații cei viteji și mari, dintre cei aleși. Pentru aceasta și noi pe toate le suferim pentru voi”. Iar „ce fel ne-am făcut între voi”, aceasta înseamnă că: „cu multă osârdie și stăruință gata suntem sufletele noastre a le da pentru voi și, pentru aceasta, nu nouă ne este harul (meritul), ci vouă, căci ați fost aleși”. Pentru aceasta în alt loc zice: „Și acestea pătimesc pentru cei aleși” (II Timotei 2, 10), că, pentru cei iubiți ai lui Dumnezeu, ce nu ar pătimi cineva? Ca și cum ar zice că, „de vreme ce sunteți și iubiți, și aleși, toate după cuviință le răbdăm”. Căci, cu adevărat, nu numai că îi lauda, îi îmbărbăta pe ei, ci și le aducea aminte că și ei deopotrivă bărbăție au arătat cu osârdia (pe măsura arderii) acelor. Că zice:

Și voi următori ai noștri v-ați făcut și Domnului, primind cuvântul întru mult necaz, cu bucuria Duhului Sfânt (v. 6).

O, minune! Câtă laudă! Ucenicii fără de veste s-au făcut învățători, căci nu au auzit numai cuvintele, ci și către același vârf cu Pavel au ajuns. Dar aceasta este nimic pe lângă ceea ce mai spune, că vezi unde îi înalță pe ei, zicând: „Următori v-ați făcut Domnului”. Cum? „Primind cuvântul întru mult necaz, cu bucuria Duhului Sfânt.” Nu zice doar „cu necaz”, ci „întru mult necaz”. Și se poate afla aceasta din *Faptele Apostolilor*, cum a fost ridicată prigoană asupra lor (*Fapte* 17, 5-8): „Și pe toți mai-marii cetății”, zice, „i-au tulburat și cetatea au întărâtat-o asupra lor”. Și nu se poate zice că „v-ați necăjit” și „ați crezut”, ci „nu doar necăjindu-vă, ci v-ați și bucurat foarte”. Care lucru îl și făceau apostolii: „Bucurându-se”, zice, „că pentru numele lui Hristos au fost necinștiți” (cf. *Fapte* 5, 41).

Că ceea ce-i de mirare aceasta este. Deși nu e puțin lucru a suferi în orice fel necazuri, aceasta [necinstea, suferința] este din cele ce covârșesc firea omenească: suferind ca și cum ar avea trup nesimțitor.

Dar cum s-au făcut „următori ai Domnului”? Deoarece și El multe pătimiri a răbdat și nu S-a întristat, ci S-a bucurat, că de voie a venit la aceasta. Pentru noi, pe Sine S-a deșertat și a primit să fie scuipat, palmuit, răstignit și așa S-a bucurat pe acestea pătimindu-le, încât Îi zicea Tatălui: „Slăvește-Mă pe Mine” (Ioan 17, 5).

„Cu bucuria Duhului Sfânt.” Iar ca să nu zică cineva: „Cum cu necaz și cum cu bucurie, și cum se putea ca amândouă să se împreuneze?”, a adăugat „cu bucuria Duhului Sfânt”. Necazul este întru cele trupești, iar bucuria întru cele duhovnicești. Cum? Cele ce li se făcuse aici erau dure-roase, dar cele ce se nasc dintr-însele sunt lipsite de durere, căci Duhul nu îngăduie. Drept aceea, este cu puțință ca, pătimind, să nu se bucure cineva, când din pricina păcatelor pătimește, dar se poate ca și cineva, bătut fiind, să se îndulcească, atunci când pentru Hristos pătimește.

3. Căci astfel este bucuria Duhului: din cele ce par a fi de nesuferit, din acelea Duhul face să răsară dulceața. „Ne-au necăjit pe noi”, zice, „și ne-au prigonit, dar nu ne-a lăsat pe noi Duhul nici întru aceasta. Și precum cei trei tineri în foc se răcoreau, tot așa și pe voi Duhul Sfânt vă va răcori întru necazuri.” Și precum acolo nu este a firii focului a răcori, ci a Duhului, Care suflă printr-însul, așa și aici, nu este a firii necazului să nască bucuria, ci a pătimirii pentru Hristos, a Duhului, Cel ce îi răcorește și pe cei ce sunt în cuptorul ispitelor, pe care astfel întărindu-i, le face a fi în odihnă. Nu zice simplu, „cu bucurie”, ci „cu multă bucurie”, că aceasta e lucrarea Duhului Sfânt.

Așa că pildă v-ați făcut tuturor credincioșilor din Macedonia și din Ahaia (v. 7), cu toate că el mai în urmă a venit la dânșii. Dar „așa ați strălucit”, zice, „încât celor ce mai înainte au primit credința v-ați făcut învățători”. Și acesta-i lucru apostolic,

că nu a zis: „ca să vă faceți chip spre a crede ceilalți”, ci: „celor ce deja au crezut v-ați făcut chip, adică și cum trebuie a crede în Dumnezeu voi i-ați învățat, cei ce de la început întru nevointă ați intrat”. „Și din Ahaia”, zice, adică în Elada. Vezi cât de mare lucru este osârdia? Că de timp nu are trebuință, nici de așteptare, nici de întârziere, ci ajunge numai a cuteza întru sine⁴ și toate se isprăvesc. Așadar, și aceștia de la urmă, tesalonicenii, apropiindu-se de propovăduire s-au făcut învățători ai celor ce mai-nainte au crezut.

Partea morală

Deci, nimeni să nu deznădăjduiască, măcar și multă vreme de va fi cheltuit [cineva], nimic lucrând (fără să vadă rodul lucrării sale). Este lui în puțină ca, și în puțină vreme, atât de mult să lucreze, pe cât nu a lucrat nici în toată vremea de dinainte. Că dacă cel ce nu crezuse atât de mult a strălucit la început, cu atât mai mult cei ce deja au crezut. Nimeni iarăși, aceasta gândind-o, să nu se lenevească aflând că se poate ca, în scurtă vreme, toate a le câștiga. Că vremea viitoare e neștiută și ca un fur este ziua Domnului, și fără de veste va veni asupra noastră, pe când noi dormim. Dar de nu vom dormi, nu va veni asupra-ne ca un fur, nici negătiți nu ne va răpi. Că de vom priveghea și vom fi treji, nu va veni asupra-ne ca un fur, ci ca un vestitor împărătesc, chemându-ne la bunătățile cele pentru noi gătite. Dar de vom dormi, ca un fur, stă asupra-ne. Deci, nimeni să nu doarmă, nimeni să nu fie nelucrător spre fapta bună, căci această nelucrare e același lucru cu somnul. Nu știți că, atunci când dormim, cele ale noastre nu stau fără primejdie, și cât de lesne pot fi răpite? Dar când priveghem, nu ne e trebuință de această pază. Când dormim, măcar și cu

⁴ Παρόστημι – a se înfățișa, a sta drept, a fi hotărât; a pune în minte (anumite voiri, spre a lucra).

multă pază, de multe ori (multe pot fi pricinile când) putem pieri, chiar dacă și uși sunt, și zăvoare, și păzitori, și străjeri, dar, cu toate acestea, furul a intrat.

Însă pentru ce le zic pe acestea? Pentru că, de vom priveghea, trebuință de ajutorul altora nu vom avea, dar, de vom dormi, ajutorul altora nu ne va folosi cu nimic, ci și cu acesta vom pieri. Bine este a dobândi rugăciunea sfinților când și noi vom fi lucrători. „Și ce îmi trebuie”, zice, „rugăciunea de la alții, dacă eu lucrez? Nu am trebuință de rugăciunea altuia!” Nici eu nu vreau să ai trebuință, dar, de vom cugeta drept, de prea mare trebuință ne este. Pavel n-a zis: „Ce-mi trebuie rugăciune?”, cu toate că cei ce se rugau pentru dânsul nu erau vrednici de el, ba mai vârtos, nici măcar asemenea cu el; și tu zici: „Ce-mi trebuie rugăciune?”. Petru n-a zis: „Ce-mi trebuie rugăciune?”, că „rugăciune”, se zice, „se făcea neîncetat în Biserică către Dumnezeu pentru dânsul (*Fapte* 12, 5), și tu zici: „Ce îmi trebuie rugăciune?”. Pentru aceasta îți trebuie, tocmai pentru că socotești că nu ai trebuință. Și ca Pavel de te-ai face, ai trebuință de rugăciune.

Nu te înalță pe sine, ca să nu fii smerit. După cum am zis, de voiești cu adevărat să fii lucrător, rugăciunile cele pentru noi vor fi de folos. Auzi pe Pavel zicând: „Că știi”, zice, „că aceasta îmi va fi spre mântuire prin rugăciunea voastră și prin darea Duhului lui Iisus Hristos” (*Filipeni* 1, 19). Și iarăși: „Pentru ca darul acesta primit de noi din partea multora să le fie la mulți prilej de mulțumire pentru noi” (*II Corinteni* 1, 11); și tu zici: „Ce-mi trebuie rugăciune?”. Iar de nu lucrăm, nimeni, pentru noi rugându-se, nu ne va putea fi de folos. Cu ce le-a fost de folos Ieremia iudeilor? Oare nu în trei rânduri a venit înaintea lui Dumnezeu și de trei ori a auzit: „Nu te ruga, nici cere pentru norodul acesta, că nu te voi asculta pe tine” (*Jeremia* 7, 16). Cu ce i-a fost de folos Samuel lui Saul? Oare nu până în ziua cea mai de pe urmă plângea pentru dânsul, [care adică] nu doar că în zadar se ruga? Cu ce le-a fost de folos israeliților? Oare nu el zicea: „Să nu-mi fie a păcătui, ca

să încetez din a mă ruga pentru voi" (*I Regi 12, 23*). Oare nu toți au pierit? „Dar la nimic nu folosesc”, zice, „rugăciunile?”. Folosesc, și încă mult folosesc, dar când și noi facem ceva. Căci, cu adevărat, împreună lucrează și ajută rugăciunile altuia, dar împreună să lucreze și acela; ajută aceluia doar dacă și dânsul lucrează; însă, dacă rămâi nelucrător, de nimic bun nu te vei folosi.

4. Căci de-ar fi putut rugăciunile să ne ducă în Împărăția cerurilor fără ca noi să lucrăm, de ce nu toți elinii se fac creștini? Oare nu pentru toată lumea ne rugăm? Oare nu și Pavel făcea aceasta? Oare nu pentru ca toți să se întoarcă ne rugăm? Că spunem: pentru ce răii nu se fac buni? Arătat este că nu pe toate de la sine trebuie să le aducă. Deci, mult folosesc rugăciunile când și noi vom aduce cele de la noi. Voiești să știi cât au folosit rugăciunile? Gândește-te, rogu-te, la Corneliu, la Tavită, dar auzi și pe Iacov zicând către Laban: „Dacă nu ar fi fost pentru frica tatălui (cu mine frica de tatăl) meu, acum deșert (cu mâna goală) m-ai fi alungat” (*Facerea 31, 42*). Dar auzi și pe Dumnezeu zicând: „Voi apăra cetatea aceasta pentru mine și pentru David, sluga mea” (*IV Regi 19, 34*). Dar când? În vremea lui Iezechia, acesta fiind drept. Căci dacă rugăciunile ar fi fost lucrătoare și ar fi biruit și pe cei foarte răi, pentru ce nu a zis Dumnezeu aceasta și atunci când a venit Nabucodonosor, ci a dat cetatea la dușmani? Pentru că mai mult a putut răutatea⁵. Iarăși, și Samuel însuși, s-a rugat pentru israeliți și a folosit. Dar când? Când și ei bineplăceau lui Dumnezeu, atunci au înfrânt pe vrăjmași. „Și ce trebuință este”, zice, „de rugăciunea cea de la altul, când eu sunt bineplăcut lui Dumnezeu?” Niciodată să nu zici asta, omule! Trebuință ai de rugăciune, și încă multă. Că auzi pe Dumnezeu zicând despre prietenii lui Iov: „Și se va ruga pentru voi”, zice, „și se va ierta păcatul vostru” (*Iov 42, 8*). Aceasta fiindcă păcătuiseră, însă nu păcat mare. Dar însuși dreptul acesta, care i-a mântuit prin

⁵ Răutatea a fost mai puternică.

rugăciune pe prietenii săi, atunci, în vremea [războiului] cel iudaic⁶, n-a putut să-i mântuiască pe iudei când piereau ei. Și ca să te înveți, auzi pe Dumnezeu zicând prin prorocul: „De ar sta Noe și Iov și Daniel, nu vor mântui pe fiii și pe fiicele lor, pentru că a covârșit răutatea” (cf. *Iezechiel* 14, 14-16). Și iarăși: „De ar sta înaintea Mea Moise și Samuel [...]” (*Ieremia* 15, 1).

Și vezi cum de amândoi prorocii se zice aceasta, fiindcă amândoi s-au rugat pentru dânșii și n-au izbândit. Că Iezechiel Îi spunea acestea: „Vai mie, Doamne, ștergi tu rămășița lui Israel?” (*Iezechiel* 9, 8). Dumnezeu arată că aceasta se face cu dreptate, și nu defăimându-l pe dânsul; nu primește rugămintea cea pentru dânșii arătându-i lui păcatele lor, numai ce nu zice: „Îndestule sunt cu adevărat și acestea ca să te încredințeze pe tine că nu spre a te disprețui, ci pentru păcatele lor cele multe nu îți primesc rugămintea”. Dar adaugă și aceasta: „De ar sta Noe și Iov și Daniel înaintea Mea [...]” (*Iezechiel* 14, 14). Și cu cuviință, aceluia (lui Iezechiel) mai vârtos îi zice acestea, fiindcă el este cel ce a pățimit multe pentru dânșii. „Mi-ai zis mie”, zice, „să mănânc pe gunoi și am mâncat; mi-ai zis să-mi rad capul și m-am ras; mi-ai zis să dorm pe o coastă și pe o coastă m-am culcat; mi-ai zis să ies, cu o povară, pe o gaură din perete și am ieșit; mi-ai luat femeia și mi-ai zis să nu plâng și nu am plâns și vitejește am suferit. Nenumărate alte lucruri pentru dânșii am făcut și eu te rog pentru dânșii și nu Te îndupleci?”⁷. Deci, arătând Dumnezeu că nu pe el defăimându-l o face aceasta, zice: „Și Noe, și Iov, și Daniel de-ar fi și s-ar ruga pentru fiii și fiicele lor, nu mă înduplec” (cf. *Iezechiel* 14, 14).

Și lui Ieremia, iarăși, celui ce mai puține a pățimit pentru poruncile lui Dumnezeu, dar mai multe pentru răutatea lor,

⁶ Ἐν τῷ καιρῷ τῷ Ἰουδαϊκῷ. Zice, cel mai probabil, de cunoscutul *Bello Judaico*, războiul romanilor împotriva iudeilor (anii 66-70), profețit chiar de Mântuitorul Hristos, când răutatea cea fără măsură a iudeilor a făcut să nu mai poată fi salvați de nici o rugăciune.

⁷ Parafrază din versete neidentificate de la Iezechiel.

iată ce îi zice Dumnezeu: „Nu vezi ce fac aceștia?” (*Ieremia* 7, 17). „Da, fac”, zice Ieremia, „dar Tu fă aceasta pentru mine: iartă-i!”. Însă pentru aceasta Dumnezeu zice către dânsul: „De ar sta înaintea Mea Moise și Samuel [...]”. Moise, întâiul dătător de lege (legiuitor), cel ce de multe ori i-a scos pe ei din primejdii, cel ce a zis: „De le vei ierta lor păcatul, iartă-l, iar de nu, și pe mine șterge-mă din cartea Ta” (*Ieșirea* 32, 32). Deci, de-ar fi fost acesta acum și ar zice acestea, nu ar fi dobândit cele cerute; așijderea, nici Samuel de-ar fi – cel care și el i-a scos pe ei din necazuri și care din întâia vârstă s-a făcut minunat. „Căci și către acela [Moise] așa am grăit, ca un prieten către prieten, și nu prin ghicituri; iar către acesta [Samuel] am zis, ca unuia care din cea dintâi vârstă a lui M-am arătat și pentru acesta milostivindu-Mă, închisă fiind prorocia, Eu am deschis-o.” Aceasta o zice și Scriptura, că „Graiul Domnului cinstit (scump) era și nu era vedenie care să se deslușească” (*I Regi* 3, 1). Deci chiar [și] aceștia de vor sta (mijloci) înaintea Domnului, nimic nu va folosi. Și pentru Noe încă zice: „Noe era drept, desăvârșit întru neamul său” (*Facerea* 6, 9); și pentru Iov: „neprihănit, drept, adevărat, cinstitor de Dumnezeu” (*Iov* 1, 1). Aceștia, dar, stând, și Daniel, pe care haldeii l-au socotit a fi dumnezeu, nu ar fi putut izbăvi, zice, pe fiii și fiicele lor.

Așadar, acestea știindu-le, să nu defăimăm rugăciunile sfinților, dar nici să nu punem toate grijile în seama lor. Să nu ne lenevim și în deșert să viețuim, ca nu cumva din mult folos să cădem, ci să-i rugăm să-L roage pe Dumnezeu pentru noi și mâna să ne întindă și să ne ținem de fapta bună, ca să putem câștiga bunătățile făgăduite celor ce-L iubesc pe El, cu harul și cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, I se cuvin slavă, stăpânire și cinste, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.